

İKİV DEĞERLENDİRME NOTU

VİZESİ AVRUPA HAYALİNİN ÖNÜNDEKİ SON
5 KRİTERE DERİNLEMESİNE BAKIŞ

Ahmet CERAN
İKİV Uzman Yardımcısı

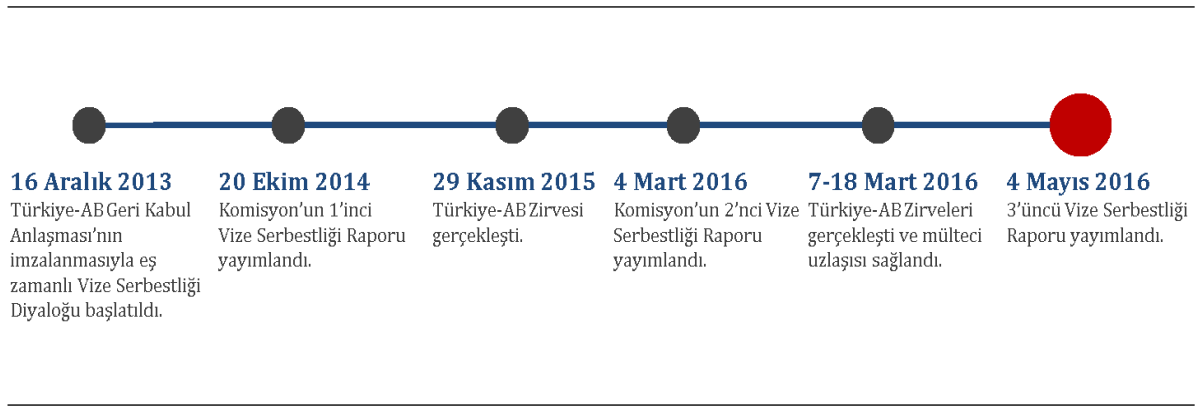
İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

Vizesi Avrupa Hayalinin Önündeki Son 5 Kritere Derinlemesine Bakış

Ahmet CERAN, İKV Uzman Yardımcısı

2013 yılında Türkiye ile AB Geri Kabul Anlaşması'nın imzalanmasıyla birlikte, Türk vatandaşlarına vizesiz Avrupa'nın kapılarını açacak vize serbestliği yol haritası da oluşturulmuş, Türkiye-AB ilişkilerinin uzun durağanlık döneminin ardından yeni bir başarı hikayesi yaratma ihtimali doğmuştu. Devam eden süreçte, 20 Ekim 2014 tarihinde Avrupa Komisyonu, Türk vatandaşlarına yönelik Schengen vize uygulamasının kaldırılabilmesi için Türkiye'nin ev ödevlerini ne kadar yerine getirdiğini değerlendiren 1'inci Vize Serbestliği Raporu'nu yayımlamıştı. Raporda, 5 ayrı blokta ve 72 ayrı teknik kritere ilişkin performansı değerlendiriliyordu.

İKV olarak, 1'inci Vize Serbestliği Raporu'nun yayımlandığı tarihten bu yana bahsi geçen 72 kriteri derinlemesine inceleyen analizler, notlar, raporlar ve yayınlar hazırlamaya; etkinlikler düzenlemeye devam ediyoruz. Bu çalışmalar kapsamında dönem dönem kriterlere ilişkin AB standartlarıyla halihazırda Türk mevzuatında gerçekleştirilmekte olan değişiklikleri karşılaştırmalı inceledik, kişisel verilerin korunması gibi vize serbestliği diyalogunun geleceği için kritik bir takım tematik alanlara daha derinlemesine bakış attık; vize uygulamasının Türk vatandaşlarına ekonomik etkilerini ve maliyetini ön plana çıkardık.

Gelinen son noktada 4 Mayıs 2016 tarihinde Komisyon'un 3'üncü Vize Serbestliği Raporu'nu yayımlamasıyla ve 72 kriterden 65'inin karşılandığını değerlendirmesiyle, vize serbestliği diyalogunda teknik reform süreci sona yaklaşmış oldu. KomisyonAB

standartlarında biyometrik veri içeren pasaportların uygulamaya koyulması ve Türkiye ile AB arasında geri kabul mekanizmasının etkin şekilde işlemini öne süren 2 kriter için gerek adımların atıldığını; teknik, bürokratik sebeplerden ötürü bu kriterlerin Raporun yayımlanma tarihine kadar gerçekleşmesinin mümkün olmadığını kabul etti ve iyi niyet sergiledi. Bu kriterlerin, belirlenen takvime uygun şekilde karşılanması bekleniyor.

Öte yandan Komisyon, 72 kriterin 5'inde halen daha AB standartlarına uyumun tam olarak sağlanmadığı, eksikler bulunduğu ve ileri reform hamlelerine ihtiyaç duyulduğunu öne sürüyor. Vize Serbestliği Yol Haritası dahilindeki bütün kriterlerin karşılanmış olması ve böylelikle Türk vatandaşlarına yönelik Schengen vize uygulamasının sona erdirilebilmesinin önünde teknik hiçbir engelin kalmaması için Türk yetkili makamların, Konsey ve AP'deki oylamalar öncesinde bu 5 kriteri yerine getirmesi gerekiyor. Çalışmanın devamında, vize serbestliğinin önündeki son 5 kriter değerlendiriliyor. Bu çalışma, aşağıda incelenen konulara ilişkin genel bir çerçeve çizmeyi, kamuoyunda farkındalığı artırmayı amaçlıyor. İKV tarafından ilgili konulara ilişkin daha detaylı analizler gerçekleştirilmeye devam edecek.

1.Yolsuzlukla Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı ile GRECO tavsiyelerini uygulamaya devam edilmesi (Kriter 42);

Komisyon, vize serbestliğine ilişkin yayımladığı 3'üncü değerlendirme raporuyla eş zamanlı paylaştığı çalışma belgesinde, Türkiye'nin Ulusal Strateji ve 2010-2014 yılları için geçerli Eylem Planını kısmen uygulamaya koyduğunu öne sürüyor. Planın uygulamaya koyulan kısmını, büyük ölçüde hazırlık çalışmalarının oluşturduğu ve somut adımlar atılmadığı belirtiliyor. Öte yandan bu alandaki reform hamlelerine ve gözetim süreçlerine sivil toplumun yeterince dahil edilmemiş olması da büyük ölçüde eleştiriliyor. Ve en nihayetinde Raporda, Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO) tarafından ortaya koyulan tavsiyeleri etkin şekilde dikkate alan düzenlemelerin oluşturulması gerektiği öne sürülüyor. Nitekim görüldüğü üzere 30 Nisan 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi ile İlgili 2016/10 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin oluşturulması Komisyon tarafından yeterli bir adım olarak kabul edilmiyor ve kriterin karşılanmadığı ifade ediliyor.

1.1.Karşılanmadığı Öne Sürülen GRECO Tavsiyeleri Nedir?

Avrupa Konseyi'nin yolsuzlukla mücadele kurumu olan GRECO, 1999 yılından bu yana üye ülkelerde yolsuzlukla mücadele kapasitesinin artırılmasına yönelik izleme ziyaretleri gerçekleştiriyor, değerlendirme raporları düzenliyor ve tavsiyelerde bulunuyor. 2004 yılından bu yana GRECO'nun parçası olan Türkiye, 2005 yılından itibaren GRECO değerlendirme turları sonucunda, devletler grubunun TBMM üyeleri ile

hakim ve savcılara ilişkin yolsuzlukla mücadeleyle yönelik öne sürdüğü bir takım tavsiyeleri dikkate alma taahhüdünde bulunmuştu.

Türkiye'ye 4 ayrı turda yöneltilen tavsiyeler; etik prensipleri ve davranış kuralları oluşturulması; bir takım hukuk dışı faaliyetlerin önlenmesi veya engellenmesi; mal, gelir ve borç beyanlarında bulunulması, kuralların uygulanmasına yönelik ileri adımlar atılması ve farkındalığın artırılması alanlarına yoğunlaşıyor. Uygunluk Raporlarına yansıdığı üzere, Türkiye'nin 3'üncü tur değerlendirmelerde ortaya koyulan 17 tavsiyenin kalan 11'ini ve Mart 2016 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan 4'üncü tur değerlendirmelerde ortaya koyulan 22 tavsiyeyi dikkate alan düzenlemeler gerçekleştirilmesi bekleniyor.

1.2.Peki Türkiye'nin Bu Kriterlere İlişkin Atması Gereken Adımlar Neler?

Avrupa Komisyonu'nun vize serbestliği raporlarında çok defa vurguladığı gibi, öncelikle Türkiye'nin yolsuzlukla mücadeleyle ilişkin kanun yapım süreçlerine ve uygulamaya koyulan düzenlemelerin gözetim süreçlerine sivil toplum kuruluşlarını da dahil etmesi gerekiyor. İkinci olarak 30 Nisan 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan ve GRECO tavsiyelerini de dikkate alan; siyasi partilerin finansmanı, dokunulmazlıklar, rüşvet ve yargı bağımsızlığı alanlarında reformlar içeren eylem planının ivedi şekilde uygulamaya koyulması ve gerekli reformların gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bu çerçevede halihazırda TBMM'nin gündemindeki Siyasi Etik Kanun Tasarısı'na ilişkin çalışmaların, AB standartları gözetilecek şekilde hızlıca sonlandırılması ve dokunulmazlıklara ilişkin tartışmaların AB'deki uygulamaları gözetir şekilde sürmesi büyük önem taşıyor.

2.Cezai meselelerde bütün AB Üye Devletleri ile yetkili makamlar arasında doğrudan irtibata geçilmesiyle suçluların iadesinin sağlanması da dahil olmak üzere etkin işbirliğinin sağlanması (Kriter 47)

Komisyon, Türkiye ile Üye Devletler arasında suçluların iadesi alanındaki işbirliğini yeterli bulmuyor; dolayısıyla kriterin tam anlamıyla karşılanmadığını öne sürüyor. Konuya ilişkin en büyük sorun olarak ise Türkiye'nin GKRY'yi tanımama politikası sebebiyle taraflar arası işbirliği gerçekleştirilememesi gösteriliyor. 3'üncü Vize Serbestliği Raporuyla birlikte paylaşılan çalışma belgesinde, Diğer Üye Devletlerle suçluların iadesine ilişkin işbirliğinin de tatmin edici düzeyde olmadığı değerlendiriliyor.

Konuya ilişkin istatistikleri gözden geçirmek gerekirse, Komisyon'un paylaştığı verilere göre 1 Ocak 2014 tarihi ile 31 Aralık 2015 tarihleri arasında AB ülkeleri tarafından Türkiye'ye yöneltilen 49 suçlu iadesi talebinin sadece 6'sı kabul edilmiş durumda. İşbirliğinin bu oranda sınırlı kalması is Türk hukuk sisteminin yapısına dayanıyor. Halihazırda Anayasa'nın 38'inci maddesi ve Türk Ceza Kanunu'nun 18'inci maddesi gereğince, Türk yetkili makamlar, AB vatandaşı olan suçlular ile üçüncü ülke vatandaşı

olan suçluları iade edebilirken, Türk suçluların iadesi için Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni kuran anlaşma olan Roma Statüsü'nde öngörülen 4 çekirdek suçtan, (soykırım suçu; insanlığa karşı suçlar; savaş suçları; saldırı suçu) birini işlemiş olması gerekiyor.

Öte yandan, Türk yetkili makamları, ilgili suçluyu AB ülkesine iade etmese dahi, Ceza Yargılarının Uluslararası Değeri Avrupa Konseyi Sözleşmesi (CETS 70) ve Hükümlülerin Nakline ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde (CETS 73) öngörülen hallerde yargılamakla yükümlü. Fakat taraflar arasında bu alandaki koordinasyonun ve işbirliğinin etkin şekilde gerçekleşebilmesi için tarafların suç ve suçluya ilişkin yeterli oranda bilgiye ulaşmış olması gerekiyor. Bunun için de her suç ve suçlu için tarafların ayrı ayrı cezai süreçler gerçekleştirmemesi, etkin bir işbirliği içerisinde hareket etmesi gerekiyor.

Soruşturma ve kovuşturma aşamalarına ilişkin verilerin Türkiye ile AB üye ülkelerle net ve etkin şekilde karşılıklı olarak paylaşılması gerekiyor. Komisyon, halihazırda Türkiye'deki veri güvenliği mevzuatının yeterli olmadığı görüşünü bu meseleye de yansıtıyor ve 3'üncü Raporda eleştiriyor.

2.1. Türkiye'nin Bu Kritere İlişkin Atması Gereken Adımlar Neler?

Öncelikli olarak, Türkiye'ye iletilen suçlu iadesi taleplerinin önemli bir bölümünün yanıtız kalması, sorun yaratmaya devam edecektir. Dolayısıyla askıda kalan taleplere hızlı şekilde olumlu veya olumsuz yanıt verilmesi, bununla birlikte ilgili Avrupa Konseyi sözleşmelerinin öngördüğü vak'alarda ise Türk ceza hukuku sistemi çerçevesinde gerekli uygulamaların gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtebiliriz. Bütün bu sürecin şeffaf, iyi niyete ve kurallara dayalı gerçekleşmesi de büyük önem taşıyor. Bu çerçevede Üye Devletlerin cezai süreçlerin takibine yönelik Türkiye'de çalışan irtibat birimleriyle Türk yetkili makamlar arasında sağlıklı işbirliği ve çalışma ortamının sağlanması, böyle bir birimin olmadığı durumlarda ise diğer iletişim yollarının açılması gerekiyor.

İkinci olarak, Türkiye'nin GKRY'yi tanımama politikasının sorun yaratmasının önüne geçecek alternatif modeller değerlendirilmeli. Türk yetkili makamların bu konuya ilişkin siyasi hassasiyetini dikkate alan çözümler ortaya koyulmalı, gerekli hallerde AB kurumları, aracı ülkeler veya uluslararası kuruluşlar üzerinden, resmi olmayan ve tarafların statülerini olumsuz etkilemeyecek yollarla bu işbirliğinin sağlanması gibi önlemler de dikkate alınmalı. Son olarak, etkin işbirliğinin etkin veri paylaşımına dayandığı gerçeğinden hareketle, Türkiye'de geçerli, ilgili veri güvenliği mevzuatının AB mevzuatına uyumu sağlanmalı.

3.Europol ile Operasyonel İşbirliği Anlaşması'nın uygulanması (Kriter 54);

Europol ile Türkiye arasında halihazırda stratejik işbirliği oluşturulmuş durumda. Bu çerçevede önümüzdeki dönemde ortak faaliyetler gerçekleştirilmesi, işbirliğinin tesis edilmesi ve kişisel olmayan bilgilerin paylaşımı öngörülüyor. Öte yandan 21 Mart 2016 tarihinde imzalanan anlaşmayla birlikte, Europol'ün Lahey'deki merkezine bir Türk irtibat görevlisi atanması öngörülmüştü. Bu çerçevede, 7 Nisan 2016 tarihinde atanması öngörülen personelin bilgileri Europol yetkilileriyle paylaşıldı.

Atılan bütün bu olumlu adımlara rağmen, Türk vatandaşlarına yönelik vize serbestliğinin sağlanabilmesi için Europol ile Türk paydaşları arasında stratejik işbirliğinin sağlanması yeterli görülüyor ve operasyonel işbirliğinin tesisi de öncelikli bir kriter olarak öne çıkıyor. Operasyonel işbirliği anlaşmasının sağlanması için ise kişisel verilerin karşılıklı paylaşımının mümkün olması gerekiyor. Dolayısıyla bu alandaki Türk mevzuatı AB standartlarında kabul edilmediği için kişisel veri paylaşımının önü açılmıyor ve kriter karşılanmamış kabul ediliyor.

3.1.Europol Nedir?

AB'nin resmi kolluk birimi kabul edilen Europol'ün temel görev alanına başta terörle mücadele olmak üzere, uyuşturucu ticareti, kara para aklama ve sahtecilik, insan kaçakçılığı gibi büyük suçlarla mücadele giriyor. 28 AB üyesi ve Kanada, ABD gibi üye olmayan ülkelerle işbirliği içerisinde çalışmalarını sürdüren Europol'ün 900'den fazla çalışanı bulunuyor. Europol'ün her yıl yaklaşık 18.000 sınır ötesi soruşturma gerçekleştirdiği öne sürülüyor.

3.2.Türkiye'nin Bu Kritere ilişkin Atması Gereken Adımlar Neler?

Europol ile Operasyonel İşbirliği Anlaşması'nın imzalanması ve böylelikle birimler arası karşılıklı kişisel veri paylaşımının gerçekleşebilmesi için Türkiye'de halihazırda geçerli kişisel verilerin korunması mevzuatını AB standartlarına getirecek düzenlemelerin hayata geçirilmesi gerekiyor. Türk yetkili makamları 2 Mayıs 2016 tarihinde Europol'e, operasyonel işbirliğine yönelik istek bildiriminde bulunmuş olsa dahi, etkin işbirliğinin başlatılabilmesi için Europol yönetiminin Türkiye'deki kişisel verilerin korunması rejiminin uygun olduğu yönünde onayı gerekiyor.

4.Özellikle denetimden sorumlu kurumun yapısı olmak üzere her alanda AB standartlarında bir kişisel verilerin korunması mevzuatı oluşturulması (Kriter 56)

Birinci Raporun açıklandığı tarihten bu yana İKV, kişisel verilerin korunması alanında AB standartlarını paylaşmaya, güncel durumu ortaya koymaya ve ilgili paydaşlara tavsiyelerde bulunmaya devam ediyor. İKV'nin 2015 yılı boyunca vurguladığı, ikinci ve üçüncü raporlara yansıdığı üzere, kişisel verilerin korunması alanında temel hak ve özgürlükleri dikkate alan, AB standartlarında bir kanunun oluşturulması, üçüncü blok kapsamındaki en öncelikli kriter olarak dikkat çekiyor. Bu çerçevede Türkiye'de, uzun yıllar süren bir serüvenin ardından 20 Nisan 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla birlikte Kişisel Verilerin Korunması Kanunu yürürlüğe girdi ve bununla birlikte Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun oluşturulmasına yönelik adımlar atılmış oldu. Fakat Komisyon, halihazırda kabul edilen Kanun'un AB standartlarında olmadığı görüşünde.

4.1.Kişisel Verileri Koruma Kurulunun Yapısına İlişkin Tartışmalar

AB ülkelerinin vatandaşlarına ilişkin kişisel verilerin üçüncü ülkeler ile karşılıklı paylaşımının gerçekleşebilmesi için, bu alanda AB standartlarında bir denetim mekanizmasının kurulması zorunlu. Dolayısıyla 24 Mart tarihinde TBMM'den geçen kanunda, AB standartlarına uyuma ilişkin en kritik meselelerden biri, Kanunla birlikte kurulması öngörülen Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun yapısı. İlgili AB Yönergesi'nin 28'inci maddesinde, kurulması öngörülen ulusal mekanizmaların tam bağımsız olması şartı vurgulanıyor. Dolayısıyla Türkiye'de bu Kurul'a ilişkin en temel gereklilik, Kurul'un tam bağımsızlığı. Tam bağımsızlığın sağlanabilmesi için ise Kurul'un yasama ve yürütme organları ile arasındaki sınır ve mesafenin net bir şekilde belirlenmesi gerekiyor. Kurul üyelerinin TBMM, Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı tarafından seçilecek olmasının tam bağımsızlık açısından soru işaretleri doğurduğu yönünde eleştiriler kamuoyuna yansıyor.

Başbakanlıkla ilişkisi olacağı Kanunda belirtilen bu Kurul'un üyelerinin belirlenmesi ve denetimi aşamasında uluslararası normlar ve AB standartları gereği sivil toplum kuruluşlarının sürece dahil edilmesi de, Türkiye'de temel hak ve özgürlükleri güçlendiren bir kişisel verilerin korunması ve insan hakları kültürü oluşması açısından önemli bir boyut. Dolayısıyla kanundaki bu eksikliğin, önümüzdeki dönemde AB kurumlarının eleştirilerine hedef olacağını öngörmek mümkün.

4.2.Türkiye'nin Bu Kritere İlişkin Atması Gereken Adımlar Neler?

Dolayısıyla Kişisel Verilerin Korunması Kanunuyla birlikte kurulması öngörülen Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun bağımsız ve tarafsız, Kanun kapsamında yetkili kamu kurumlarının kişisel verilere ulaşımını ve işlemlerini öngören istisnai hallerin net, açık ve temel değerlerle uyumlu olmasını sağlayacak mevzuat değişikliklerinin gerçekleştirilmesi gerekiyor.

5.Organize suçla ve terörle mücadeleye ilişkin mevzuatın, kişi güvenliği ve özgürlüğü, adil yargılanma hakkı; ifade, toplanma ve dernek kurma özgürlüğü alanlarında AİHM içtihadı, AİHS hükümleri ve AB üye ülke ulusal mevzuatlarına uyumlu hale getirilmesi (Kriter 65)

Organize suçla ve terörle mücadeleye ilişkin mevzuatın AB standartlarına getirilmesi meselesi, Türkiye'nin Temel Haklar Bloğu (Blok 4) kapsamında karşılamadığı öne sürülen tek kriter. Türkiye'nin mevzuatını AİHS ve Avrupa Konseyi sözleşmeleriyle, AİHM içtihadıyla ve ilgili AB müktesebatıyla uyumlu hale getirmesi bekleniyor. Öte yandan kolluk birimleri, güvenlik güçleri ve mahkemelerin ilgili standartları etkin şekilde uygulaması için gerekli yönlendirici ilkelerin belirlenmesi de kriterin karşılanması için temel gereklilikler arasında.

Uygulamada terörle mücadele alanında AB standartlarının sağlanabilmesi için Komisyon, Türkiye'nin bu alanla bağlantılı olarak özgürlük ve güvenlik hakkı (AİHS 5'inci madde), adil yargılanma hakkı (AİHS 6'ncı madde), ifade özgürlüğü (AİHS 10'uncu madde), toplantı ve dernek kurma özgürlüğünü (AİHS 11'inci madde) garanti altına almakla yükümlü olduğunu öne sürüyor.

5.1.Terörün Tanımı Tartışmaları

Komisyon'a göre, vize serbestliğinin sağlanabilmesi noktasında terörle mücadeleye ilişkin olarak AB müktesebatıyla Türk mevzuatının en uyumsuz olduğu alan terörün tanımı. 2008 yılında üzerinde değişiklik yapılan ilgili Konsey Çerçeve Kararı (2002/475/JHA), AB'nin terörle mücadele politikasının temelini oluşturuyor, terör suçunun unsurlarını ve suç kapsamına giren eylemleri sıralıyor.

Öte yandan hem 3'üncü Vize Serbestliği Raporu hem de 2015 İlerleme Raporu'na yansıdığı üzere Komisyon, Türk mevzuatında terörün oldukça geniş yorumlanmaya açık şekilde düzenlendiği ve bu durumun temel hak ve özgürlükleri ihlale sebebiyet verebileceğini öne sürüyor. Öte yandan uygulamada orantılılık ilkesinin gözetilmesine ihtiyaç olduğu değerlendiriliyor.

5.2. Türkiye'nin Bu Kriterle İlişkin Atması Gereken Adımlar Neler?

Son yıllarda AİHM içtihadına ve AİHS standartlarına uyuma yönelik Türkiye'de çeşitli adımlar atılmış, eylem planları oluşturulmuştu. Nitekim Komisyon, yukarıda bahsi geçen, terörle mücadeleyle bağlantılı ele alınan haklara ilişkin yeterli aşama kaydedilmediğini öne sürüyor. Özellikle kamuoyunda İç Güvenlik Paketi olarak bilinen Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la gerçekleşen değişiklikler ve özellikle ifade özgürlüğü ile toplanma özgürlüğüne ilişkin Türkiye'deki güncel konjonktür olumsuz karşılanıyor.

Dolayısıyla önümüzdeki dönemde hızlı bir şekilde bu kritere ilişkin uyumun sağlanması için, öncelikli olarak terörün tanımına yer veren Konsey Çerçeve Kararı ile uyumun sağlanması ve son yıllarda insan hakları ihlallerinin giderilmesine yönelik oluşturulan eylem planlarının hızlıca uygulanması gerekiyor. Şüphesiz ki ifade özgürlüğü ve bağlantılı diğer hakların garanti altına alındığının da net bir şekilde ortaya koyulması önemli.

Sonuç Yerine: Bundan Sonra Süreç Nasıl İşleyecek

Geriye kalan 5 kriterin de karşılanması kaydıyla, Komisyon, 4 Mayıs 2016 tarihinde kamuoyuyla paylaştığı üzere, Türkiye'nin, AB'ye vizesiz kısa süreli seyahat gerçekleştirebilecek ülkeler listesine eklenmesini öne süren tavsiye kararı Konsey'e ve AP'ye iletilecek. Tavsiye kararları birlikte, Türk vatandaşlarına yönelik vize uygulamasının kaldırılıp kaldırılmayacağına AP ve Konsey, ortak karar alma prosedürü çerçevesinde karar verecek.

Komisyon'un tavsiye kararı AP'ye iletilmesiyle ilk olarak ilgili AP komitesinde (LIBE) tavsiye karar ve 3'üncü Vize Serbestliği Raporu'nun çıktıları değerlendirilecek, değişiklik talepleri AP'ye taşınacak ve gerekli görüldüğü takdirde değişiklik talepleri AP tarafından Komisyon'a ve Konsey'e iletilecek. AP'deki oylamada, Türkiye'nin bütün kriterleri karşıladığı ve vizelerin kalkması gerektiği yönünde sonuç çıkmasıyla konu Konsey'deki oylamaya taşınacak. Konsey'de AB ülkelerinin temsilcilerinin oybirliğinin değil, nitelikli çoğunluğunun aranacak olması şüphesiz ki Türkiye için olumlu bir durum. Yani çifte nitelikli çoğunluk sistemi çerçevesinde, oylamaya katılan üye ülke temsilcilerinin yüzde 55'inin kabul oyu vermesi gerekecek, Türkiye en az 16 olumlu oy arayacak. Olumlu oy veren ülkelerin toplam nüfusunun ise toplam AB nüfusunun yüzde 65'ini oluşturması gerekecek. Yani Türkiye'nin sürecin devamında hızlı bir teknik reform sürecinin yanı sıra etkili bir siyasi ikna çabası sergilemesi şart.